

El doncs pleonàstic

La col·locació del mot conjuntiu *doncs* és, en certs casos, més o menys lliure. Volem dir que pot ocupar llocs diferents en una mateixa frase, en certes frases exclamatives, per exemple, en què actua com a reforç del mot pròpiament exclamatiu —una interjecció o un imperatiu—, tant pot anar abans com després d'aquest mot exclamatiu: *Apa, doncs!* o *Doncs, apa!*; *Som-hi, doncs!* o *Doncs, som-hi!* I en una construcció com *Em sembla que nosaltres, aquest cop, no hi participarem*, en què es tracta d'expressar el lligam lògic que hi ha entre el que s'hi afirma i el que s'ha dit en una frase anterior (per exemple, *Donen molt poques facilitats*), el mot *doncs*, que expressaria aquest lligam, podria anar perfectament a l'inici de la construcció, després de *sembla* i després de *nosaltres*. Després de *que* i de *aquest cop* seria segurament insòlit però no impossible, i com a terme últim de tota la construcció, després de *participarem*, seria menys estrany del que pot semblar en principi, especialment en el llenguatge oral, si l'entonació hi ajudava. En tot cas, les tres primeres posicions són les més usuals. I, segura-

ment, la més usual de totes és com a segon terme de la construcció consecutiva, és a dir, després d'un terme adverbial, d'un pronom fort, d'un verb, etc.: *D'ara endavant, doncs, ho farem sense;* *Iniciem, doncs, la sessió d'avui;* *Nosaltres, doncs, hem decidit de prescindir-ne.*

L'habitualitat de col·locar el mot conjuntiu *doncs* després de mots o frases adverbials, com *d'ara endavant, aleshores, a hores d'ara, de tant en tant, al capdavant, realment, potser*, etc., alguns dels quals tendeixen a adquirir valor conjuncional, fa que algú arribi fins i tot a usar *doncs* després dels altres termes consecutius, com *per tant, per consegüent, en conseqüència*, etc., en construccions com és ara *Ha tornat tots els rebuts. Per tant, doncs, el donem de baixa*, en què és clar que *doncs* duplica *per tant*. Aquestes duplicacions haurien d'ésser generalment evitades: notem que la locució *per tant* és, de fet, el terme consecutiu més important com a concurrent de *doncs*. En canvi, és força habitual l'ús de *doncs* com a reforç de *així*, també usat com a mot consecutiu però amb un valor més atenuat: *Així, doncs, nosaltres escriurem...* (Eduard Artells, *Llenguatge i gramàtica*, I, 105); *Així, doncs, l'expressió no es pot analitzar...* (Gabriel Ferrater, *Sobre el llenguatge*, 49).

Albert Jané